

STATORES
PATRONOS
FAVTORES
REI LITERARIAE
AD CELEBRANDVM
NATALEM CX GYMNA-
SII CASIMIRIANI
QVA QVEMQVE OBSER-
VANTIA PAR EST
INVITAT

JO. CONRADVS Schwarz/
ELOQ. ET GRÆC. LING. PROF. PUBL. ET
ALVMN. DVCC. SVB-INSP.

Se uariis Indifferentissimi generibus.

Tr. 3919.x.

STATORES

PATRONOS

FAVTORES

REI LITTERARIAE

AD CETEROSQUE

STATORES

ET CETEROSQUE

OVA CVMQVE

VENTILANT

INUITAT

FOR CONSTAT

ET ORCULUS

VENTILANT

Ad errores teterrimos, qui vel e vetustatis tenebris revocati sunt, vel e pravis nostrorum temporum consiliis nascuntur, referendus est *indifferentissimus*, cuius barbarum nomen sectæ barbariem ita prodit, ut infucet. Signat enim errorem eorum, qui vel omnem omnino veritatem divinam, vel maximam saltem eius partem despiciatui ducunt. Late igitur patet huius verbi potestas, ut quæ sectas omnes complecti possit. Cum enim sectæ omnes multa veritatis divinæ monumenta tueantur, multa libenter cum erroribus commutent: nominis illius turpitudinem ad omnes pertinere, satis est apertum. Verumtamen usus amplitudinem nominis adstringit ad eos, qui contemtionem illam veritatis profitentur, vel saltem decretis quibusdam licenter declarant. Sed est aliquis, qui libello quodam indifferentissimi nomen ad sectam quandam applicavit,

quæ

quæ, ut equidem arbitror, longe alio foret insigni-
enda nomine, si curatius loqui libuisset. Quæ qui-
dem animadversio si ab aliis dudum præcepta videatur;
ea potius proponemus, quæ scriptores, quos nos
quidem legerimus, prætermiserunt. Triplex enim
indifferentissimi genus emergit, si præcepta sectæ dili-
gentius excuseris. Alii enim, salva morum disci-
plina & severitate, præcepta quæ contemplationem
præcipue spectant vel spectare videntur, licentius asper-
nantur. Alii, salvis plerisque maiorum suorum de-
cretis, disciplinam morum tam contemnit & scele-
rate tractant, ut nulla unquam gens barbara & a
Christo aliena tam pestiferis cogitationibus mentem
conscelerarit, quam illi suos libros & discipulorum
conscientiam. Quod si denique iis, quos utrorumque
horum licentia efferauit, tertium stigma inurendum
putaris; vereor, ne unum omnium turpissimum ge-
nus indifferentissimi nomine pene cohonestes. Sed si
ita voles, si contendes; patiar. Jam si in causas tan-
tæ pestis inquiras, ecce præstantes quasdam Vir doctus
concessit, qui gallico libro indifferentissimum confuta-
vit. Unam repetit ex hominum cupiditate licentiæ,
nullis terminis circumscriptæ. Alteram ex affectata
sapientiæ reconditæ opinione. Tertiam prout ex
quorundam ingenii inertia & negligentia, qui subtili-
tate pravorum ingeniorum facile capiuntur & constri-

ci
* Vulgo sub honestiore nomine latet hæc secta, sed, si suum deter-
seris, huc eam referre nullus dubitabis.

Et teneantur. Quārtam ex obtinendarum possessionum & honorum studio. Quintam ex calliditate illorum, qui opinionum suarum insolentiae viam munituri, veritatis cuiuscunque momentum elevent, ne si suum veritati relinquatur pondus, ipsorum opiniones curatius perpensa maiori sint abominationi. His equidem causis quamvis solerter congestis, non dubito, quin Autor plures addere, & paucis illis correctionem adhibere potuerit. Digeri enim & in suas quasi classes describi possunt, quibus deinde subjiciantur, quaecunque usus & librorum lectio suggererit. Mihi pro ingenii mei tenuitate, dum a doctioribus & perspicacioribus politiora proferantur, interea sic videtur instituendum. Primum indifferentissimum eum, qui omnia vel certe pleraque singularum religionum capita satis cognita conculcet, secerni velim ab eo, qui eadem illa ne perspecta quidem contemnat. Nam a calliditate simplicitas, & a malitia perfidiaque fatuitas internoscenda est. Quos igitur ingenii tarditas, occupationum multitudo, similesque causae a veritatis admiratione & existimatione distinent, in unam classem contrahendos putem, ut ab his, quos nos hic maxime notamus, sejungantur. In alteram duplex genus hominum conjiciam, quorum alteros maior quaedam animi vis stimulet, ut ad veritatis pretium atterendum abutantur ingenio; alteros ingenii decipiat imbecillitas, quum objecta quaedam species mentem perstrinxit. Ad posteriorem numerum adscripserim eos, quorum mens quum

se

se diffi cultatibus quibusdam expedire non potuit, mox reliquam veritatem omnem nefaria quadam suspici-
one contraminat. Huc addendi sunt ii, qui aut opina-
ta diversitate sententiarum, quibus usi sunt illi, qui aliis
atque aliis temporibus a Deo fuerunt instructi, aut pravi-
tate vitæ doctorum hominum offensi, religionem o-
mnem pro *μορολογίᾳ* habent. Huc referendi sunt qui
scripturarum divinitatem nunquam curiose meditati,
nec percipiendæ mentis ac præceptorum Dei necessita-
tem suspicati, facile circumscribuntur. Nam, quod
sanis hominibus miraculo est, ipsis scripturarum frag-
mentis e veritatis deiciuntur possessione. Si quis igi-
tur dubitet, an quisquam insipientia delectatus un-
quam fuerit, eorum intueatur exempla, qui opinioni
sux præsidium ex Rom. X, 9. Actor. X, 35. arcessierunt.
Nam qui ad Matth. III, 4. & IV, 17. provocant, nec
tempora illa noscitarunt, nec vocabulorum vim explo-
ratam habent. Nam aliter profecto Hottentotæ, ali-
ter populus divinis decretis instructus ad officium per-
ducitur. Multi disciplinarum, quibus assuefacti erant,
obscuritate & incerta fide deterrentur, quo minus alibi
lumen & constantiam suspicentur, Aristoxeni similes,
qui, ne ab arte sua recederet, animum harmoniam dixit.
Neque hîc non memorabo aut eos, qui contemplatio-
nis cum actione non vident concordiam & individu-
um vinculum, aut eos qui ne internoscunt quidem
ἐποχὴν ab indifferentismo. Ad hæc igitur genera revo-
cari poterunt omnes, quos usus & historia suppediarint.
Quod-

Quod si jam ad eos progrediamur, qui acriore impetu ad religionum despicientiam feruntur, multa itidem nobis occurrant genera. Primum sunt, qui amicitiarum amplificatione delectati, veritatis elevent pretium. Ex eodem genere verentur quidam, ne, veritatis pretio vindicato, maxima hominum pars immisericorditer (ut ipsis videtur) & acerbè tractetur in perpetuum. Ad eundem numerum ascribendi sunt homines, qui partim diuturna pravorum hominum vexatio ne moti veritatem adducunt in contemtionem; partim dolore eo, qui ex perpetuitate pugnae illius, quam Christiana religio in signe dixeris, identidem nascitur. Nam cruciatus illos, quibus natura domatur feritas, pauci homines forti, pauciores æquo ferunt animo. Deinde multi hoc monstrum alunt ideo, ne aut propter suas aut doctorum suorum opiniones pudore suffundantur. Malint enim orbem terrarum, quam suam & doctorum estimationem concidere. His cognati sunt, qui errorum in vulgus spargendorum pericula evasuri, jactanda scientiae vanitate anteoccupant animos. Negant enim, homines cuiusquam dogmatis aut sanctitatis immutari, aut perveritate. Neque hinc illi longe distant, qui erroribus suis, ne præcludantur aures, veritatis contemtionem præmuniunt aditum. Hos igitur infamiae merus in ipsa infamia ad infamiam perpellit. Multi quum e disputationibus inferiores disceserunt, veritatis pretium extenuarunt. Aliquibus prava æmulatio veritatis contemtionem ingeneravit. Nonnulli ab il-

lu-

Iustri veritatis sede deturbati sunt odio reprehensionis
Theologorum. Alii, ut ingenii demonstrarent vim, &
doctrinæ principatum tenere viderentur; aliquid ausi
sunt. His accedunt, qui ut Principum aut reditus aut
affinitates & auctoritatem amplificent, contemptum de
religionibus sentiunt. Nec minus propriarum opum
& admirationis aut spes aut cura multos allecavit ad
veritatis gratiam & splendorem despiciendum. Tum
etiam invidiæ hic suæ partes sunt, ut quam ipsa non asle-
quitur veritatis laudem, obtestando atterat. Divitia-
rum quoque aut spes, aut custodia multorum sollicitat
animos. Denique, ut fit, non desunt, qui pluribus vel alte-
rutrius vel utriusque generis causis ad eandem impieta-
tem concitentur. Sed fonte divisionis peritioribus de-
monstrato, cui libet haurire in proclive est. Nam ma-
teriæ amplitudo librum postulat. Si cui otium est, hanc
& reliquam huius generis copiam, cuius hic partem,
constructam uno in loco, quasi per transennam præter-
euntes strictim aspeximus, in lucem proferat & suo
quidque loco colloquet. Aliqua ipse in oratione de *RV-
PITVDINE INDIFFERENTISMI* attingam. Quam quum
audieritis, Vobis Cives nostri, Casimirianæ leges propo-
nentur, quas ut summi decoris vestri autores diligenter
audietis, & pro salute Gymnasii vota nuncupabitis. Va-
lete. P. P. a. d. VI. Non. Quintil. Ann. CIO 13CCXIV.

Goburgi, exscripsit Mauricius Hagen, Typogr. Ducal.